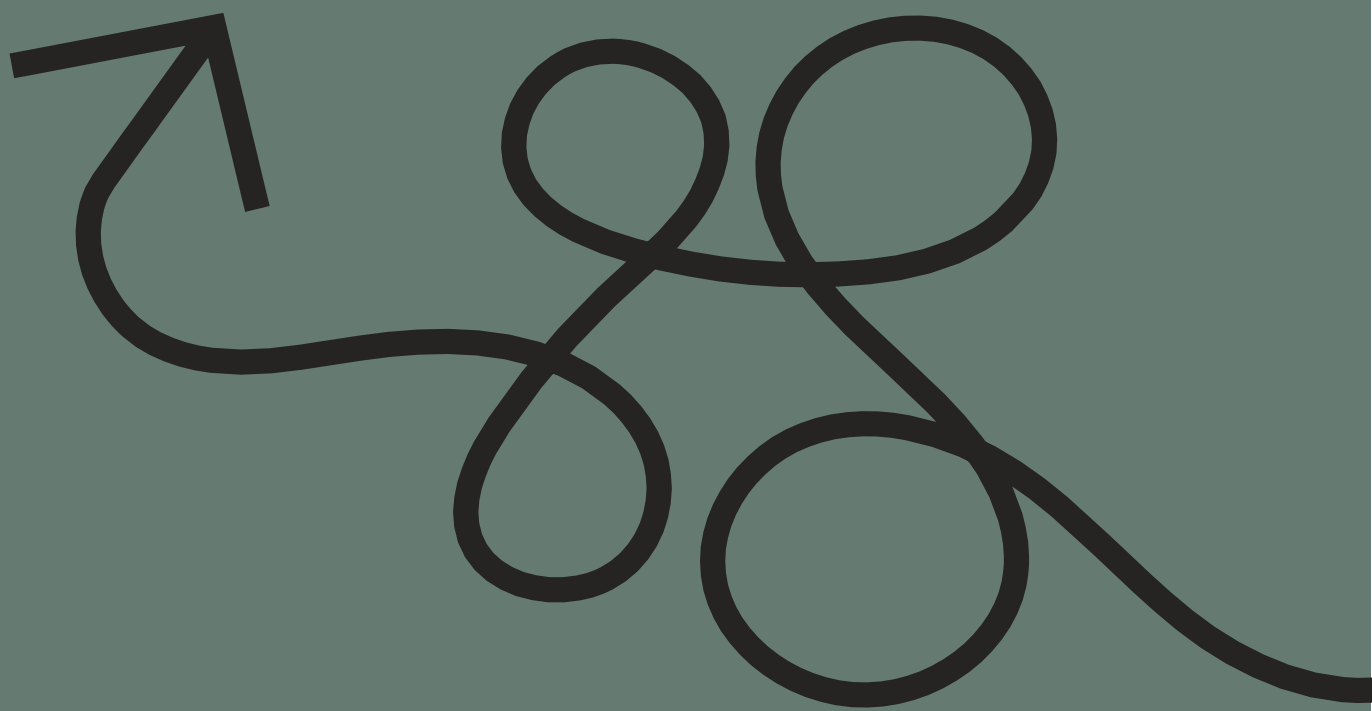

Innovation för klimatet

– ett initiativ från Innovationsföretagen

Förord

Takten i klimatarbetet måste öka. Ska vi lyckas med det måste vi öka kunskapen, skapa engagemang, sätta tydliga mål och undanröja hinder. Men framför allt börja agera i stället för att prata. Därför startade vi initiativet Innovation för klimatet. Ett initiativ där företagen i innovationssektorn tar kommandot och visar vägen.

Anders Persson
Chef för strategisk utveckling och internationella frågor

Innehåll

Innovation för klimatet.....	3
En klimatneutral bygg- och anläggningssektor	3
Fossilfri konkurrenskraft och mervärden för innovationssektorn	3
Från ord till handling	4
Förutsättningar för klimatomställningen.....	4
Skapa engagemang	5
Sätta tydliga och konkreta mål	5
Undanröja hinder.....	6
Snabba på klimatomställningen	7
Nu tar vi nästa steg i detta nödvändiga klimatarbete	7

Innovation för klimatet

Takten i klimatarbetet måste öka och näringslivet är nyckeln till en framgångsrik klimatomställning. Därför driver Innovationsföretagen plattformen Innovation för klimatet med syftet att utveckla ett ramverk för att bidra till att alla större samhällsbyggnadsprojekt minst linjeras med i första hand bygg- och anläggningssektorns färdplan.

En klimatneutral bygg- och anläggningssektor

Bygg- och anläggningssektorns färdplan täcker hela värdekedjan från tidiga skeden, till planering, projektering till byggandet, material, produkter till drift och förvaltning, till återanvändning och återbruk. Genom detta omfattas hela livscykeln och klimatarbetet kan drivas ur ett systemperspektiv. I konsultens och arkitektens åtagande och roll ingår att ta hänsyn till omgivningen och dess förutsättningar, platsens möjligheter, befintliga byggnader och infrastruktur, tidigare erfarenheter samt potentiell utveckling framåt. Med detta som grund och utifrån de ramar som sätts, utvecklas och föreslås lösningar med så låg klimatpåverkan som möjligt ur ett livscykelperspektiv.

Med ett ökat fokus på tidiga skeden stärks förutsättningarna för att sektorn ska kunna vara en kraftfullt drivande part i att bygga ett klimatsmart samhällsbyggande. Det skapar förutsättningar för rätt beslut, rätt drivkrafter och incitament, ny kunskap och nya affärsmöjligheter för hela sektorn.

Fossilfri konkurrenskraft och mervärden för innovationssektorn

Initiativet *Innovation för klimatet* bygger på att innovationssektorn har ambitionen att alla projekt ska vara minst linjerade med målen i bygg- och anläggningssektorns färdplan. På detta sätt skapas bättre incitament för implementering av färdplanens åtgärder i enskilda samhällsbyggnadsprojekt och genom detta stärks sektorns kunskapsuppbyggnad, innovationsförmåga och konkurrenskraft.

Innovation för klimatet bygger även på åtaganden för enskilda samhällsbyggnadsprojekt, med tydliga riktlinjer för kravställning och uppföljning, som sedan kan kommuniceras mot marknaden. Incitamentet och mervärdet är att kunna synliggöra värdet av att det egna projektet sker minst i linje med

färdplanen och därmed bidrar till sektorns beslutade omställning mot klimatneutralitet till senast år 2045.

Att arbeta proaktivt med klimatomställningen är avgörande för att öka konkurrenskraften i sektorn. Företagens förmåga att angripa klimatutmaningarna utifrån system och livscyelperspektiv är helt avgörande. *Innovation för klimatet* är ett proaktivt initiativ med fokus på ett antal frågor som är nödvändiga att hantera för att skapa rätt förutsättningar för att uppnå fossilfri konkurrenskraft, i enlighet med färdplanerna.

Från ord till handling

För att kunna gå från ord till handling i klimatomställningen krävs tydliga drivkrafter för att enskilda aktörer i innovationssektorn verkligen ska anamma de åtaganden som lyfts fram i färdplanen. Att se helheten och samtidigt kunna fokusera på de åtgärder företagen själva har rådighet över. För att detta ska bli verklighet behöver vi stötta beställarsidan med vårt kunnande och stärka marknadens drivkrafter för den nödvändiga omställningen.

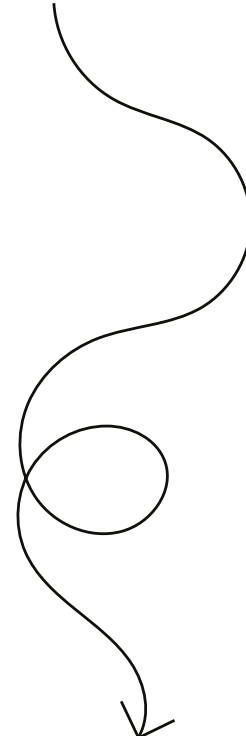
En av de centrala frågor initiativet fokuserat på är att sätta ljuset på och arbeta med lösningar för en rad hinder som försvårar för våra företag att driva klimatomställningen. Initiativet har fått upp frågorna på bordet och breddat engagemanget rörande förutsättningarna för fossilfri konkurrenskraft.

Innovation för klimatet driver frågor som skapar ökad transparens, öppenhet och mätbarhet kring klimatarbetet i innovationssektorn som helhet sett från ett investeringsperspektiv, användarperspektiv och genom hela livscykeln, vid nybyggnation, renovering och uppgradering, vid förändrad användning och för att skapa förutsättningar för att förlänga livscykel och möjliggöra flexibel användning som minskar behovet av att riva och bygga nytt. Vi tänker längre och skapar förutsättningar för låg klimatpåverkan över hela livscykeln. Det ska bli lättare att kravställa rätt, att verifiera resultatet, utveckla metoder för uppföljning och att trovärdigt kommunicera hur enskilda projekt bidrar till ett klimatneutralt och fossilfritt samhällsbyggande.

Förutsättningar för klimatomställningen

Klimatomställningen är en möjlighet för Sverige och svenska företag att skapa innovation, sysselsättning och hållbar tillväxt. För att nå framgång krävs rätt verktyg, incitament och stödjande regelverk. *Innovation för klimatet* har därför prioriterat att fokusera på följande tre områden:

1. **Skapa engagemang** - Skapa en gemensam drivkraft inom innovationssektorn för att uppnå målen i färdplanen., bl.a. genom gemensamma åtaganden.
2. **Sätta tydliga och konkreta mål** - Utveckla en enkel målvärdesmodell för att underlätta för innovationssektorn att bidra till att målen i färdplanen nås.
3. **Undanröja hinder** – Lyfta innovationssektorns hinder att agera klimatsmart till politisk nivå och arbeta för att dessa hinder undanröjs.

Genom att ständigt lyfta vikten av detta, öka kunskapen och peka på hinder så har initiativet kraftfullt bidragit till att lyfta frågorna rörande fossilfri konkurrenskraft. *Innovation för klimatet* har blivit en självklar aktör, en röst och en motor för klimatomställningen.

Skapa engagemang

För att säkra en effektiv sektorgemensam drivkraft och rätt förutsättningar för varaktig förflyttning av affärerna mot klimatsmarta utföranden, har *Innovation för klimatet* verkat för att skapa engagemang, kunskap om klimatomställningen generellt och färdplanerna specifikt, i samtal, i samarbeten och genom att skapa debatt.

Initiativet har upprepade gånger lyft behovet av klimatkrav i offentlig upphandling, att kvalitet, klimatkrav och långsiktighet måste vara en del av all upphandling samt behovet av att undanröja hinder för klimatsmart samhällsbyggande. Men det slutar inte där. Företagen tar eget ansvar i att driva utvecklingen framåt. För att gå från ord till handling har de bolag som driver *Innovation för klimatet* kommit överens om tre centrala åtaganden. Dessa åtaganden går från ax till limpa, från idé till genomförande, från tidigt skede till cirkulärt återbruk – vad vi själva gör, vad vi gör åt andra och hur vi transparent kommunicerar vårt arbete.

Tre centrala åtaganden som företagen har ställt sig bakom:

#1 Vi gör färdplanernas åtaganden till våra egna

För att uppnå de svenska klimatmålen är det helt avgörande att färdplanerna förverkligas och att planerna omsätts i praktisk handling. Alla befintliga aktörer i samhället behöver göra det som krävs för att linjera sina egna verksamheter med färdplanerna.

2 Vi ser till att de projekt som vi deltar i följer färdplanernas ambitioner

Vi kommer att göra vårt yttersta för att klimatfrågan adresseras, hanteras och linjeras med färdplanerna i de projekt som vi är delaktiga i.

3 Vi är öppna med hur väl vi lyckas med vårt klimatarbete.

Genom att vara transparenta med våra klimatambitioner och resultat, tror vi att de reella värden och incitament som krävs kan skapas för att nå målen i klimatarbetet. Vi använder vårt kunnande för att visa våra kunder effekten av investeringar och beslut. Det lägger grunden för ett marknadsdrivet och värdeskapande klimatarbete.

Sätta tydliga och konkreta mål

Att sätta tydliga och konkreta mål är angeläget då det ökar förståelsen för vad som behöver göras, hur olika beslut påverkar utfall och hur olika frågor behöver konkretiseras. Målen ger stöd under såväl projektets genomförande som i uppföljningar, de skapar förutsättningar för ständiga förbättringar och de synliggör vikten och effekten av svåra avväganden och beslut – viktiga beslut som måste tas i tidiga skeden och som påverkar hela processen framåt.

En målvärdesmodell togs fram inledningsvis, med syfte att få till stånd ett gemensamt verktyg för uppdrag med möjlighet att följa upp hur vi lyckas i våra uppdrag avseende att realisera färdplanen. Målvärdesmodellen bygger på existerande referensvärden, ett målvärde 2045 (klimatneutralitet) samt en utsläppsminskingsmodell som initialt tagits fram av Uppsala universitet, där hänsyn tas till rättvisetänket i Parisavtalet.

Målvärdesmodellen är fullt utvecklad och har börjat användas av Innovationsföretagens medlemmar men behöver spridas till fler.

Modellen i korthet

De referensvärden som modellen utgår ifrån är samma som dem som Boverket använder och härstammar från rapporten *Referensvärden för klimatpåverkan vid uppförande av byggnader, KTH 2021*.

Formel: Utsläppsmål (kg CO₂e) = $x \cdot ((1 - 0,164)^y)$

x = Utsläpp enligt referensår 2020, minskat med 16,4 % för varje år därefter

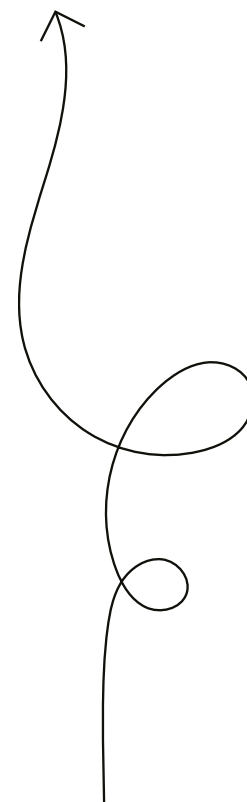
y = Beräkningsperiodens längd i år

Exempel byggnadstyp: *kontor*. Rad 1 utgör referensvärden för år 2020 och övriga rader beräkningsperiod. Värden i kg CO₂e/m² BTA.

Plan-år	Medel	Median	Ö kvartil	N kvartil
0	361	368	412	308
1	302	308	344	257
2	252	257	288	215
3	211	215	241	180
4	176	180	201	150
5	147	150	168	126

Undanröja hinder

Ofta lyfts hinder för en hållbar omställning. Många gånger rör det sig om konkreta hinder som med politiskt mod och konkret handling kan avlägsnas. Ibland krävs det mer forskning, innovation och utveckling av nya metoder och verktyg för att lyckas med detta. Initiativets ambition är att synliggöra och undanröja dessa hinder, vilket kräver incitament som påskyndar omvandlingen och inte skapar onödiga hinder. Vi behöver visa på nya möjligheter och uppmana beställare, upphandlare och politiken att tänka om och att tänka nytt. Att skruva på gårdagens lösningar är inte alltid vägen till att driva på den omställning som krävs. Vi måste värdesätta det som är långsiktigt hållbart, det som skapar

förutsättningar för det vi efterfrågar och styra våra myndigheter och upphandling att fokusera på rätt saker. Idag sker konkurrensen på marknaden på helt fel grund, vilket resulterar i att den varken driver på utvecklingen eller skapar rätt förutsättningar för företagens kunskapsuppbyggnad och vilja att investera i forskning och utveckling.

Inom *Innovation för klimatet* har vi tagit fram en hinderlista med syfte att identifiera och synliggöra hinder som försvårar för samhällsbyggnadssektorn att ställa om till en hållbar, klimatsmart och cirkulär framtid. Genom att undanröja hindren bygger vi på konkurrenskraften genom att det skapas nya möjligheter för företagen, för Sverige att ställa om till en hållbar, klimatsmart och cirkulär framtid. Vi skapar därmed förutsättningar för hela sektorn att linjera sitt arbete, sina projekt och sin affär med färdplanen.

Vi har även tagit fram konkreta lösningsförslag för att åtgärda hindren på listan. I takt med att nya hinder identifieras levererar vi konkreta åtgärder för att lösa dem, där vi framför allt riktar oss till politiken, myndigheter, upphandlare och företagen. Omkring 50 hinder och lösningar har hittills identifierats varav sex av dessa har

prioriterats högt och förslag på lösningar har överlämnats till regeringen. I praktiken är uppdraget till regeringen att tillsätta en hinderöjarkommission som ansvarar för att se till att hindren åtgärdas.

Snabba på klimatomställningen

En snabbare klimatomställning behövs och tiden är kort. Det krävs att vi ökar takten för att undvika att vi bygger in oss i alltför stora klimatutmaningar i framtiden. Vi måste värna våra resurser, hur vi använder energi, hur vi kan utveckla klimatsmarta lösningar och skapar förutsättningar för att bygga det hållbara och cirkulära samhället. Inom *Innovation för klimatet* har vi samlat innovationssektorn för att kraftfullt driva på den nödvändiga omställningen genom att skapa engagemang, konkretiserat tydliga mål och undanröja hinder. Och inte minst lyfta de möjligheter som klimatomställningen medför och som ökar konkurrenskraften för företagen och Sverige.

Nu tar vi nästa steg i detta nödvändiga klimatarbete

För att lyckas har vi tagit fram stöd för användandet av verktyg. Exempel på det är målvärdesmodellen, som visar på resultat i den konkreta användningen i projekt. Vi kommer fortsätta att driva utvecklingen för att undanröja hinder för en klimatsmart samhällsbyggnad, utveckla samverkan med andra aktörer, med akademi och forskning. Vi fortsätter att bidra till att utveckla färdplanerna framåt och att engagera alla aktörer i värdekedjan - inte minst genom dialog och påverkansarbete för att öka kunskap och förståelse för utvecklingen framåt i politik och hos myndigheter. En av våra främsta uppgifter är att fortsätta skapa opinion för att få fler företag att känna engagemang och se möjligheterna med den nödvändiga klimatomställningen. *Innovation för klimatet* är ett av Innovationsföretagens bidrag till att driva klimatomställningen och att utveckla ett hållbart samhällsbyggande.

Läs mer om Innovation för Klimatet och de frågor Innovationsföretagen driver för att snabba på klimatomställningen här:

[Snabba på klimatomställningen - Innovationsföretagen \(innovationsforetagen.se\)](https://www.innovationsforetagen.se)